

ТЕОРІЯ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ЛЕКЦІЯ

«ІНФОРМАЦІЯ,
ІНФОРМАЦІЙНІСТЬ У
СИСТЕМАХ КЛОНУВАННЯ
ТА ТВОРЕННЯ МАСОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ»

ІНФОРМАЦІЯ - ЦЕ

- ▶ глобальне явище (макрорівень), що впливає із внутрішньої структури, акумулює її (мікрорівень), здатне зберігати, формувати чи втрачати свої генетичні властивості, тобто безпосередньо впливати на вектори журналістського інформування.
- ▶ Феноменологія інформації полягає в її безмежності (початок і кінець водночас), універсальності, незамінності як у класичних гуманітарних та природничих науках, так і в нових (масова комунікація, теорія інформації, біогенез, соціобіологія, когнітивізм, екологія Ноосфери тощо).

СОЦІОБІОЛОГІЯ ЧИ БІОГЕНЕЗ?

- ▶ **Біогенез** – як ідеалістичний погляд на походження життя, припускаючи зародження живих істот на Землі з допомогою інших небесних тіл, заперечує виникнення живої матерії.

- ▶ **Соціобіологія** – один з напрямів науки другої половини ХХ ст., що застосовує методи еволюційної біології до аналізу соціального життя і намагається пояснити поведінку індивіда, виходячи із закладеної в нього генетичної програми

Було б помилкою відкидати якийсь підхід, адже інформація циркулює скрізь і у всьому, зокрема, в Ноосфері, певній «мислячі» оболонці Землі (В.Вернадський, П. Теяр де Шарден, Е. Леруа).

ІНФОРМАЦІЯ...

- ▶ походить із французької *information*, що в первісному варіанті (від «*informo*») означає «формування уявлення про щось, зображення чогось», у широкому розумінні – міждисциплінарне поняття, яке в наукових дисциплінах багатозначне; багатоаспектне, широко застосовується не тільки в науці, а й у суспільній сфері, дипломатії, журналістиці, побуті.

- ▶ За Є. Ахмадуліним, це сукупність даних, повідомлення про що-небудь.
- ▶ В. Різун пов'язує її з процесом інформування: «Інформація – це відображена і зафіксована у певній матеріальній формі дійсність. Ця форма певним чином виготовляється. Інформування є процес поширення цих форм, що передбачає індустрію виготовлення і поширення носіїв інформації на аудиторію».

Ахмадулин Е. Понятийно-терминологический словарь // Краткий курс теории журналистики. – М. – Ростов н/Д, 2006. – С.240.

Різун В.В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. – К., 2004. – С.39.

ІНФОРМАЦІЯ...

Мелещенко, А. Чічановський, В. Шкляр:

- ▶ 1) повідомлення про щось;
- ▶ 2) відомості про навколишній світ, процеси, події, ситуації, які в ньому відбуваються, діяльність, що їх сприймають людина і живі організми, керуючі машини та інші інформаційні системи.

Як *інформаційні системи* тут названо,

- ▶ по-перше, *людей як біосоціальні організми*, які здатні отримувати, обробляти та поширювати інформацію,
- ▶ по-друге, *соціальні структури* – від найменших до найбільших (*інформаційної цивілізації* – так званої вищої ланки соціального організму, яку характеризують просторова стабільність і часова спадковість, що базуються на інформаційних зв'язках), здатних отримувати, обробляти та поширювати інформацію,
- ▶ по-третє, *машинні*, тобто штучно створені, *структури*, що отримують, обробляють та поширюють інформацію.

- ▶ Інформація у кібернетиці, математиці – «визначення змісту, отриманого від зовнішнього світу в процесі адаптації до нього;
- ▶ повідомлення, яке зменшує невизначеність у споживача повідомлень»,
- ▶ у журналістикознавстві – це вся сукупність вербальних та невербальних відомостей, реалізованих з допомогою журналістики будь-якій аудиторії.

Мелещенко О.К., Чічановський А.А., Шкляр В.І. Інформація, інформаційний. Словник термінів і понять для журналістів і політологів. – К.: Грамота, 2007. – 72 с.

ІНФОРМАЦІЯ – ЦЕ РЕЗУЛЬТАТ

- ▶ Лише *здіяні* у повідомленні дані, знання, норми, цінності, тільки те, що аудиторія усвідомила і що на цю аудиторію вплинуло, і є інформацією (Є.Прохоров).
- ▶ «Власне інформацією в журналістському творі виявляється лише те, що і як *прийнято та засвоєно* аудиторією. Не випадково в науці про інформацію це положення є відправним моментом, а розділення повідомлення та інформації принциповим»;
- ▶ «Реальна інформація – це інформація, яка перебудовує свідомість аудиторії і формує нову інформаційну поведінку»

Прохоров Е.П. Введение в журналистику. – М.: Высш. шк., 1988. – С.15.

Інформація, інформаційний... – К.: Грамота, 2007. – С.30;32.

- ▶ *В. Афанасьєв та І. Гришкін* складовою інформації називають ту частину знань, яку використовують із метою збереження якісної специфіки, вдосконалення і розвитку об'єкта впливу (системи; в журналістиці – аудиторії).

Афанасьєв В.Г. Социальная информация и управление обществом. – М., 1975.

Гришкин И.И. Понятие информации. – М., 1973.

СТРУКТУРНА ІНФОРМАЦІЯ - ЦЕ

- ▶ «циркулююча інформація, трансформована внаслідок її відбору з урахуванням спадкоємності та цінності, кількість якої від циклу до циклу зростає та яка починає складатися («осідати», «кристалізуватися») в певну структуру (гіпотези, теорії, програми, винаходи тощо).
- ▶ Ця структурна (по-іншому, зв'язана, внутрішня) інформація є «точками зростання» такого феномену, як «розвиток»: саме цілеспрямоване збирання, інтегрування інформації на основі відображення є передумовою, основною умовою появи нової організації, нової структури».

Інформація, інформаційний... – К.: Грамота, 2007. – С.33.

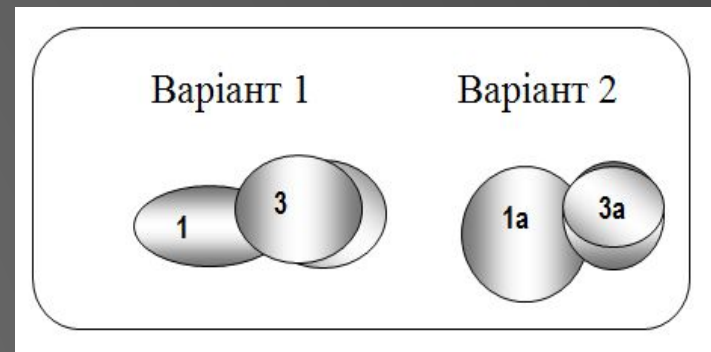
ІНФОРМАЦІЯ І ЖУРНАЛІСТИКА

- ▶ У журналістиці, суспільній сфері інформація реалізується з допомогою інформаційних зв'язків унаслідок інформаційних взаємодій, є їхнім результатом, тому, з огляду на обґрунтування інформаційних взаємодій (і внутріоб'єктні, і міжоб'єктні), протиставлення інформаційних зв'язків зв'язкам генетичним є досить умовним, формальним.
- ▶ Інформаційні взаємодії модифікуються:
- ▶ А) наявністю трьох головних елементів (виділений об'єкт, середовище (сукупність інших об'єктів), міжоб'єктні взаємодії),
- ▶ Б) синхронізацією-десинхронізацією, показують взаємну відповідність /невідповідність інформаційних зв'язків.

ТРАНСФОРМАЦІЯ – ЦЕ ГЛОБАЛЬНЕ МІЩЕ,

- ▶ що має спільні риси та закономірності, які дозволяють трансформацію (перехід) внутрішніх інформаційних взаємодій у зовнішні. Тобто йдеться про *зовнішню інформаційну модель (між середовищами)*, коли зміни внутрішньої структури, наприклад, середовища 1, 2 або 3 (варіант 1) настільки суттєві, що структурно і морфологічно трансформують ці середовища у 1а, 2а, 3а (варіант 2). Несиметричні зміни (міжоб'єктні, між середовищами) практично нескінченні (варіант n).

- ▶ Трансформація внутрішньої структури інформації в зовнішню, показана на малюнку нижче, детермінована *зовнішніми інформаційними моделями (взаємодії між середовищами)*:

ГЕНЕТИЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ

Е

- ▶ одна із функціонально-пріоритетних властивостей, особлива і домінантна форма (і вид), морфологічно-композитний матеріал інформаційних зв'язків, а не щось невідповідне, інше, чуже, різне, антонімічно-несумісне (достатньо згадати зернину, здатну відтворюватись)
- ▶ З іншого боку, *інформаційні зв'язки* – неодмінна складова генетичних зв'язків, без них жодна інформація не могла б бути:
 - ▶ а) зафіксована,
 - ▶ б) передана,
 - ▶ в) (само)відтворена,
 - ▶ г) базисна для чогось (не) принципово нового.

ГЕНЕТИЧНІСТЬ

- ▶ це властивість і здатність самовідтворення (перенесення матірних клітин, приживання, відтворення, розмноження), що може бути реалізована за низки сприятливих факторів.
- ▶ Успішна реалізація генетичності на популяційно-біологічному рівні – це фізіологічна спадковість.
- ▶ На рівні соціальної структури – це вже збереження і примноження ментально-ціннісних, культурно-психологічних та інших характеристик соціальної спадковості.
- ▶ **Соціальна спадковість** реалізується також із допомогою журналістики.
- ▶ Якість реалізації (позитив-негатив) в умовах створення чогось принципово нового (за умови, що повідомлення буде сприйнято) впливає
 - ▶ або на продовження і зміцнення (генетичну спадщину задіяно максимально),
 - ▶ або ж на послаблення, розрив і втрату традицій, культурних цінностей та орієнтирів (генетичні коди не враховано, йдеться про інволюцію (регрес), адже повідомлення циркулюють у позаоб'єктному вакуумі, не доходять до адресата або проігноровані одержувачами (аудиторією)).

НОВИДИ ІНФОРМАЦІЇ:

- ▶ аргументована,
- ▶ валюативна,
- ▶ верифікована,
- ▶ взаємокомпенсаторна,
- ▶ декодована,
- ▶ дескриптивна,
- ▶ дозована,
- ▶ достовірна,
- ▶ доцільна,
- ▶ ексклюзивна і т.д.

Інформація, інформаційний... – К.: Грамота, 2007. – С.30-34.

АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЇ:

- ▶ *Епістемологічно-онтологічний аспект: інформація* – не просто фаховий інвентар, знаряддя праці журналіста, це насамперед будівельний матеріал журналістики (як фаху і як науки);
- ▶ *Гносеологічний аспект: інформація* – ключ до за(роз)кодування, тобто здатність різнобачити-різготлумачити-різноперетлумачити (розуміти-усвідомити-сприйняти);
- ▶ *Функціональний аспект: інформація* – це ідентифікатор життєздатності, тобто сфер, частотності, ефективності її застосування;
- ▶ *Хронологічний аспект інформації* - це допомога у виявленні її історії з метою реалізації
- ▶ *прагматичного аспекту: майбутнього ефективного застосування, яке, крім історії, враховує і код, таким чином формуючи мову, тобто реалізує водночас*
- ▶ *морфологічний або структурний аспект.*
- ▶ *Інструментально-технологічний аспект інформації (оцифрування, інтернет, супутниковий зв'язок) забезпечує, по-перше, накопичення і збереження інформації в її формально первинному варіанті, по-друге, універсалізацію та глобалізацію клонованих (ненових даних) і свіжих оригіналів, по-третє, використання в нових цілях.*

ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ:

- ▶ нанесення шкоди (політичної, економічної, моральної) країні або людині;
 - ▶ зміна поведінки людини (пріоритетів країни);
 - ▶ провокування асиміляційних, дезінтеграційних, розкольніцьких настроїв та дій.
- ▶ **СУТЬ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ** – виведення з ладу (противника, конкурентна).